
Konferencja dyrektorów instytutów historycznoliterackich krajów socjalistycznych.

Biuletyn Polonistyczny 8/24, 23-27

1965

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nych. Dowodzi to, iż znaczna część proponowanych uzupełnień jest nader dyskusyjna, obejmuje bowiem pisarzy pomniejszych, których znaczenie w literaturze nie wszyscy oceniają jednakowo. Uzupełnienia w tomie IV obejmują 25 nowych haseł. Mgr Loth podkreślił też, iż nie można omawiać "Słownika" jako publikacji samodzielnej; jest to jedynie ostatnia seria "Nowego Korbuta". Seria IV obejmuje w zasadzie pisarzy dawnego tomu IV oraz liczne uzupełnienia z okresu Młodej Polski. Tam też znajdują się opracowania pisarzy starszego pokolenia, których brak zarzucano "Słownikowi".

Jeżeli chodzi o pisarzy debiutujących po 1950 r., o których dopominali się recenzenci (S.Mrozek, M.Hłasko, L. Kołakowski, Z.Herbert, M.Białoszewski), to debiutowali oni dopiero w latach 1956-1957. Postulując ich uwzględnienie, recenzenci przesunęli zatem datę graniczną co najmniej do roku 1957. W najbliższych od tej daty latach, kiedy kończono zbieranie materiałów do "Słownika", nie można było jeszcze orzec, który z debiutantów zapisze się trwalej w dziejach literatury polskiej. Na rezygnację zaś z rozszerzenia listy haseł w roku 1960 wpłynęła konieczność jak najrychlejszego oddania tekstu do druku spowodowana okolicznościami niezależnymi od zespołu autorskiego. Każde dzieło typu "Słownika" stanowić musi kompromis pomiędzy idealnym jego obrazem obecnym w świadomości autorskiej a możliwościami realizacji, które, jak wskazywał prof. Wyka, specjalnie ciężko zaważyły na losach "Słownika".

4. KONFERENCJA DYREKTORÓW INSTYTUTÓW HISTORYCZNO LITERACKICH KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH

Konferencja zorganizowana z inicjatywy Instytutu Historii Literatury Węgierskiej Akademii Nauk odbyła się w Budapeszcie w dn. 12-13 maja 1965 r. Była to pierwsza konferencja przedstawicieli wszystkich odpowiednich instytutów krajów socjalistycznych (z wyjątkiem Albanii), a więc Bułgarii, Jugosławii, CSR, NRD, Polski, Rumunii, Węgier i ZSRR, zmierzająca do konkretnej współpracy międzynarodowej wspomnianych krajów w za-

kresie literaturoznawstwa. Dotąd odbywały się spotkania bilateralne, (mowa o tych, w których uczestniczyła Polska), a więc konferencja polsko-czeska, polsko-węgierska, polsko-radziecka.

Konferencja budapeszteńska zmierzała do omówienia i zorganizowania współpracy w zakresie komparatystyki historyczno-literackiej uczonych krajów socjalistycznych, czyli ujmując rzecz geograficznie, krajów Europy Wschodniej i Środkowej. Zaznaczyć należy, że komparatystyka to dziedzina badań zaniedbana w naszym kraju, a poniekąd i w większości krajów socjalistycznych. Obecnie komparatystyka nabiera dużego znaczenia zarówno w tych krajach, jak też w skali międzynarodowej. Przypomnieć warto aktywną ostatnio działalność Międzynarodowego Stowarzyszenia Literatury Porównawczej, które zorganizowało w ostatnich latach kilka konferencji międzynarodowych (Utrecht, Fryburg).

Konferencja budapeszteńska odbywała się pod przewodnictwem prof. Istvana Sötera, dyrektora Instytutu Historii Literatury Węgierskiej i zarazem rektora Uniwersytetu w Budapeszcie. Lista uczestników obejmowała 28 osób: z ZSRR - W. Bazarow (Instytut Literatury Rosyjskiej w Leningradzie) i W. Szczerbina (Instytut Literatury Światowej im. Gorkiego w Moskwie); z Polski - K. Wyka i M. Żmigrodzka (Instytut Badań Literackich w Warszawie); z NRD - W. Girnus (Akademia Sztuki w Berlinie), K. M. Hahn (Instytut Literatury Niemieckiej w Weimarze), A. Klein (Akademia Sztuki w Berlinie), G. Steiner (Niemiecka Akademia Nauk w Berlinie), H. G. Thalheim (Instytut Języka i Literatury Niemieckiej Akademii Nauk w Berlinie), R. Weimann (Berlin), G. Ziegengeist, (Instytut Sławistyki Niemieckiej Akademii Nauk w Berlinie); z CSR - J. Dolánský (Instytut Języków i Literatur Obcych Czechosłowackiej Akademii Nauk w Pradze), M. Kačer (Instytut Literatury Czeskiej Czechosłowackiej Akademii Nauk w Pradze), A. Popović (Instytut Języków i Literatur Obcych Słowackiej Akademii Nauk w Bratisławie), K. Rosenbaum (Instytut Słowackiej Literatury Słowackiej Akademii Nauk w Bratisławie); z Bułgarii - S. Bożkow (Instytut Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk w Sofii), E. Karanfilow (Instytut Literatury Bułgarskiej Akademii Nauk w Sofii); z Rumunii - A. Dima (Instytut Literatury i Folkloru Rumuńskiej Akademii Nauk w

Jassach), M.Zasciu (Rumuńska Akademia Nauk, Cluj); z Jugosławii: R.Josimović (Instytut Teorii Literatury, Belgrad); z Węgier - J.Söter (Instytut Literatury Węgierskiej Akademii Nauk w Budapeszcie), L.Illés (Instytut Literatury Węgierskiej Akademii Nauk), T.Klaniczay (Inst.Literatury Węgierskiej Akademii Nauk), L. Nyiró (Inst. Literatury Węgierskiej Akademii Nauk), M. Szabolcsi (Instytut Literatury Węgierskiej Akademii Nauk), L.Sziklay (Inst.Literatury Węgierskiej Akademii Nauk), G. Vajda (Inst. Literatury Węgierskiej Akademii Nauk) i B.Varjas (Instytut Literatury Węgierskiej Akademii Nauk).

Porządek dzienny obejmował: sprawozdanie z działalności Instytutu Historii Literatury Węgierskiej oraz dyskusję nad przygotowanymi przez gospodarzy wnioskami.

Po dyskusji uchwalono następujące wnioski:

1. Organizować systematycznie konferencje dyrektorów odpowiednich instytutów co 2 lata, organizacja takich spotkań każdorazowo podejmie się inny Instytut. Konferencje będą w zasadzie poświęcone konkretnym sprawom organizacyjnym dotyczącym najbliższych zadań oraz wymianie doświadczeń i koordynacji planów naukowych.

Najbliższa konferencja odbędzie się w r.1967 w Warszawie. Jej organizatorem będzie Instytut Badań Literackich. Konferencja omówi między innymi sprawy, którym poświęcony zostanie Kongres Międzynarodowego Stowarzyszenia Literatury Porównawczej w Belgradzie w 1967 r.

2. Uczestnicy konferencji zatwierdzili powołanie do życia międzynarodowego czasopisma krajów socjalistycznych. Czasopismo umożliwi wzajemne poznanie bieżącej pracy instytutów krajów socjalistycznych, publikować będzie sprawozdania z pracy, krytykę i bibliografię. W perspektywie ma służyć informacji środowisk naukowych międzynarodowych o rezultatach prac badawczych, zarówno teoretycznych, jak historycznoliterackich, służąc kontaktom między uczonymi marksistami oraz przedstawicielami innych światopoglądów naukowych.
3. Konferencja postanowiła przystąpić do zorganizowania pracy naukowej w zakresie zbierania materiałów archiwalnych, bibliografii oraz analizy historycznej i teoretycznej w zakresie literatur krajów socjalistycznych. W celu rozwią-

ania konkretnych problemów metodologicznych i historycznoliterackich odbędzie się w Berlinie zorganizowane przez Akademię Sztuki NRD spotkanie w końcu 1965 r. lub na początku r. 1966.

4. Postanowiono zorganizować międzynarodowe sympozjum poświęcone omówieniu będących w toku prac poszczególnych instytutów - na gruncie konkretnych dzieł naukowych, szczególnie w zakresie metodologii nauk historyczno- i teoretycznoliterackich.
5. Konferencja wyraziła żywe zainteresowanie Kongresem Międzynarodowego Stowarzyszenia Literatury Porównawczej (AILC), który odbędzie się w Belgradzie w 1967 r., i zgodziła się na poparcie działalności Komitetu Organizacyjnego Jugosławii i na zorganizowanie szerszego udziału w Kongresie pracowników Instytutów reprezentowanych w Budapeszcie.
6. Najwięcej dyskusji poświęcono sprawie wspólnego opracowania syntezy wielotomowego zarysu literatury krajów Wschodniej Europy, przy czym przedyskutowano przedstawione przez stronę węgierską wstępne koncepcje dotyczące humanizmu, renesansu, epoki Oświecenia oraz romantyzmu.

Po dyskusji przyjęto projekt przedstawiony przez stronę polską. Zasadza się on na opracowaniu przez specjalistów z poszczególnych krajów zarysów problemowych renesansu, Oświecenia i romantyzmu, będących formą odpowiedzi na pierwszej ustalonej ankiecie metodologiczną co do wspólnych i co do wyróżniających prawidłowości rozwojowych danej literatury narodowej w trzech wyliczonych epokach. Zarysy te będą uogólnione i zredagowane przez historyka literatury z określonego kraju, najbardziej kompetentnego co do danej epoki. Tom dotyczący romantyzmu w krajach wschodniej Europy został powierzony do tego rodzaju opracowania Instytutowi Badań Literackich PAN.

Po zatwierdzeniu uchwał Konferencji przez odpowiednie Akademie nabiorą one mocy obowiązującej, przede wszystkim wchodząc do tekstu układów między poszczególnymi akademiami i zapoczątkowując nowy etap ich wzajemnych stosunków. Poprzednie lata charakteryzują się współpracą bądź indywidualną lub przypadkowymi spotkaniami, najczęściej tylko bilateralnymi i, co najważniejsze, okazjonalnymi. Tryb i formy organizacyjne

oraz ściśle określony zakres tematyki komparatystycznej, czemu służyć mają przede wszystkim wspólne czasopisma i zarys syntezy literatury krajów socjalistycznych, stanowią nowy etap współpracy naukowej oraz zapowiadają żywszy rozwój badań naukowych w poszczególnych krajach, jak również wzajemnych kontaktów osobistych między uczonymi tych krajów.

5. KRONIKA NAUKOWA INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH

1. Prof. dr Henryk Markiewicz, pracownik naukowy Instytutu i Kierownik Katedry Historii Literatury Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, został powołany przez Ogólne Zgromadzenie Polskiej Akademii Nauk w dniu 26 czerwca 1965 r. na członka-korespondenta Polskiej Akademii Nauk.
2. Dr Janusz Sławiński, adiunkt Instytutu, otrzymał na mocy uchwały Rady Naukowej Instytutu z dn. 3 marca 1965 r. nagrodę naukową im. Tadeusza Mikulskiego za r. 1964 za pracę pt. "Koncepcja języka poetyckiego awangardy". Praca ta została uznana za "przykład nowatorskiego opracowania tematu bardzo doniosłego dla dziejów literatury polskiej wieku XX, tematu, który dotychczas nie doczekał się syntetycznego ujęcia".
3. Wymiana zagraniczna pracowników nauki
  - a. W r. 1965 przebywali na studiach naukowych w Polsce pozostając pod opieką naukową Instytutu lub prowadząc samodzielne badania naukowe następujący pracownicy naukowcy z zagranicy (niektórzy przebywają nadal w Polsce):

Dag Halvorsen	(Norwegia)
Fryderyk Kosarek	(USA)
Józef Edward Budka	(USA)
Hubert Babiński	(USA)
Teresa Fand	(USA)
Jean Neveux	(Francja)
Miklos Szabolosi	(Węgry)
S.S. Landa	(ZSRR)